

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح تبصره «۴» قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان

آن دسته از مهاجران و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت

برخورد با مواد منفجره معلول یا فوت می‌شوند مصوب ۱۳۷۲/۶/۲۱»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح یادشده که در جهت رفع برخی مشکلات و محدودیت‌های ایجادشده برای خانواده‌های حادثه‌دیده از انفجار مین و سایر مواد منفجره باقی‌مانده از جنگ تحمیلی در مناطق و استان‌های مرزی تدوین شده، توسط شورای نگهبان مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی اعلام شد. مجلس برای رفع این ایراد، ردیف ۳۶-۵۵۰۰۰۰ (بنیاد شهید و امور ایثارگران) را از بودجه مشخص کرد تا بار مالی طرح از آنجا تأمین شود. ضمن اینکه پیش‌بینی کرده است که «دولت برای سال‌های بعد، اعتبار لازم را در بودجه‌های سنواتی تأمین خواهد کرد». شورای نگهبان، در مورد این اصلاحیه اعلام کرد که ایراد فوق برای سال ۱۳۸۸ مرتفع شده ولی برای سال‌های بعد، مغایرت با اصل مذکور باقی است.

بررسی مصوبه مجلس برای رفع ایراد شورای نگهبان و ایراد مجدد شورای نگهبان به آن

عبارت «اعتبار مورد نیاز از محل ردیف ۳۶-۵۵۰۰۰۰ بنیاد شهید و امور ایثارگران در سال ۱۳۸۸ تأمین می‌گردد و دولت برای سال‌های بعد اعتبار لازم را در بودجه‌های سنواتی تأمین خواهد کرد» جهت رفع ایراد اولیه شورای نگهبان به طرح افزوده شد. در این مورد نکات زیر قابل ذکر است:

۱. در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ ردیف ۳۶-۵۵۰۰۰۰ وجود ندارد و ردیف ۱۸-۵۵۰۰۰۰ با نام «بنیاد شهید و امور ایثارگران، ساماندهی گلزار شهدا» وجود دارد.
۲. با توجه به اتمام سال ۱۳۸۸ و آغاز سال ۱۳۸۹، سالیانه بودن بودجه و لزوم پیش‌بینی بار مالی اجرای این طرح در سال ۱۳۸۹ پیشنهاد می‌شود ردیف ۱۶-۵۵۰۰۰۰ بنیاد شهید و امور ایثارگران- ساماندهی گلزار شهدا در سال ۱۳۸۹ جایگزین ردیف فوق‌الذکر شود. هرچند بهتر است این هزینه‌ها از محل بودجه بنیاد شهید و امور ایثارگران (کد دستگاه ۱۳۱۶۰۰) تأمین شود و نه از محل «اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت)» موضوع ردیف ۵۵۰۰۰۰.
۳. ایراد اخیر شورای نگهبان مبنی بر باقی‌بودن مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی در طرح‌های مشابه سابق (از جمله قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار) نیز وجود داشته است و مجلس برای رفع ایراد شورای نگهبان عبارت «این قانون در سال‌های بعد، در صورت تأمین اعتبار، قابل اجرا خواهد بود» را به مصوبه خویش افزوده است.
۴. تغییر عبارتی به عمل آمده در مصوبه، مبنی بر جایگزینی عبارت «جان‌باختگان» به جای عبارت «درگذشتگان حوادث»، موجب ابهام عبارت تبصره شده است و به نظر می‌رسد مجلس محترم باید عبارت مذکور را جایگزین واژه «درگذشتگان» می‌کرد و وجود واژه «حوادث» بعد از واژه «جان‌باختگان» ضروری است.

نتیجه‌گیری

ایراد شورای نگهبان در مورد مغایرت مصوبه مجلس با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی، در طرح‌های مشابه قبل نیز سابقه داشته است و مجلس برای رفع ایراد شورای نگهبان عبارت «این قانون در سال‌های بعد، در صورت تأمین اعتبار، قابل اجرا خواهد بود» را به مصوبه خویش افزوده است. البته قابل ذکر است که چنین اصلاحی، هرچند ایراد شورای نگهبان را رفع می‌کند ولی با هدف مقنن ناسازگار است. چراکه هدف اصلی مقنن در این طرح، شهید محسوب کردن جانبختگان حوادث مناطق آلوده به مین و حمایت مالی از بازماندگان آنهاست و این حمایت با مشروط شدن، همخوانی ندارد.